14 biblijskih razloga zašto sestre u Gospodinu smiju poučavati i voditi

Terran Williams · njemačku verziju obradio i dopunio Hans-Jörg Ronsdorf · ožujak 2023. · revidirano u listopadu 2026.

O ovoj se temi i dalje žustro raspravlja. Stajalište da žene u crkvi ne smiju poučavati ni voditi i da je to pridržano isključivo muškarcima naziva se „komplementarizam“. Nasuprot njemu stoji takozvani „egalitarizam“, koji ženama priznaje i jedno i drugo, ne praveći razliku odnosno ograničenje po spolu. Oba su pojma nastala 90-ih godina u američkom evanđeoskom kršćanstvu. Pojam „komplementarizam“[1] doduše označava uzajamno nadopunjavanje muškarca i žene, ali i izrazito hijerarhijsko: žena je u navodnom poretku stvaranja podređena muškarcu. On vodi, ona slijedi. Komplementarno zapravo može biti samo ono što je jednako veliko, jednako vrijedno, jednako snažno ili iste vrste. Upravo su to muškarac i (njegova) žena po svojoj biti – ali u svojoj različitosti muškoga i ženskoga bića.

Ni egalitarizam nije jednoznačan u svojem nazivlju. On muškarca i ženu vidi kao ravnopravne i pozvane da vode i poučavaju. No to stajalište ne čini dva spola „jednakima“ ili bez razlika, kako pojam sugerira. I potonje stajalište vidi uzajamno nadopunjavanje muškarca i žene, koji su stvoreni jedno za drugo kako bi si u svojoj različitosti bili oslonac.

Mi zastupamo stajalište koje bi se najbolje moglo nazvati „egalitarnim komplementarizmom“: muškarac i žena ravnopravno se nadopunjuju, bez razlike u hijerarhiji ili autoritetu. (HJR)

Mnogi komplementarni prijatelji – a oni su i dalje i ostaju prijatelji – nisu svjesni da se „biblijski“ argument za muški autoritet zapravo više ne može uvjerljivo obrazložiti. To što i dalje postoji posljedica je dvojbene učenosti, manjkave logike i moći institucija i osobnosti koje održavaju ljudsku konstrukciju bez ikakve biblijske i božanske potpore. Što onda drži to mrtvo tijelo uspravnim? Osjećaj nepopustljivoga plemenskog ili skupnog mišljenja, koje (barem zasad) još trijumfira nad istinom.

Mnogi ljudi koji žele živjeti iskreno i u strahu Božjem navedeni su da slijede lošu teologiju i da vjeruju kako su žene u vodstvu trijumf svjetovne kulture nad Svetim pismom. No pogledajte sljedeće biblijske podatke:

1. Iako su Adam i Eva stvoreni različito, Eva je stvorena kao funkcionalno jednako vrijedan pandan Adamu, a ne kao njegova podređena. Komplementarnost, da. Hijerarhija, ne. ***(ovdje – poveznica za produbljivanje, na engleskom, kao i sljedeće poveznice)***

2. Pretpostavka da bi muškarci trebali vladati uslijedila je nakon pada u grijeh. Ne stvaranje, nego neposlušnost prvih ljudi imala je za posljedicu vladavinu muškarca nad ženom (Post 3,16). (Niste uvjereni? Više o tome ovdje) ***To bi nas trebalo potaknuti da zastanemo prije nego što kasnija biblijska mjesta protumačimo kao da Bog muški autoritet upravo idealizira.***

3. Bog je Deboru postavio za najvišu civilnu i duhovnu voditeljicu Božjega naroda u njezino vrijeme, i to tako da je ona izdavala zapovijedi najvišem vojnom zapovjedniku, Baraku (Suci 4 i 5). Ta činjenica baca sjenu na komplementarno tumačenje 1 Tim 2,12. ovdje

4. Isus je utro put uzdizanju žena u njihovoj vrijednosti i njihovoj službi. Pogledajte osobito Isusov susret s Marijom Magdalenom i njezino poslanje na prvi dan Uskrsa. Zadivljujuće je da je Isus u najvažniji dan povijesti utkao pouku za ljude: pouzdajte se u Božju riječ iz usta svojih sestara (Iv

20,17.18). (ovdje i ovdje) I ne, Isus nije izabrao 12 muških apostola na temelju „načela stvaranja“ ili „poretka stvaranja“. Učinio je to iz simboličkih razloga, u vezi s prijelaznim razdobljem povijesti spasenja. (To je sigurno)

5. 1 Tim 3 i Tit 1, jedina mjesta koja govore o uvjetima za starješine, ostavljaju, ako se ispravno protumače, otvorenu mogućnost da žene budu starješine, što vodeći komplementaristi u međuvremenu priznaju. ovdje Gal 3,28 („U Kristu nema ni … ni …“) doduše nije univerzalan odgovor ili obrazloženje, ali bi nas barem trebao navesti da zastanemo kad vjerujemo da bi Bog na drugom mjestu u Pismu ženama (ili robovima ili poganima) izričito zabranio da vode ili poučavaju.

6. Iako u Novom zavjetu nemamo nijednoga poimence navedenog voditelja ili starješinu crkve, ni žensko ni muško (osim možda Petra), postoje dokazi da su žene vodile crkve i poučavale. Priska je gotovo sigurno bila voditeljica i učiteljica u crkvi u Efezu, a možda i u drugim crkvama. Više o tome ovdje – ili pogledajte ovaj video. To proturječi komplementarnom tumačenju 1 Tim 2,12, kao i Isusova zapovijed da njegovi učenici (muškarci i žene) poučavaju sve ljude (Mt 28,19-20). Stoga nije iznenađenje da su u jednoj crkvi u kojoj je Priska služila muškarci i žene donosili „riječ pouke“ (1 Kor 14,26) i da se Bog poslužio Priskom u njezinoj sljedećoj crkvi kako bi poučila jednoga od velikih budućih učitelja Crkve, Apolona (Dj 18,26).

7. Ne samo Priska, nego i druge žene koje su bile vlasnice ili odgovorne za svoju kuću u svojim su kućama osnivale crkve ili ih ugošćivale, a neke se od njih spominju u Novom zavjetu. To upućuje na to da su vjerojatno bile i kandidatkinje za vodstvo tih crkava. Niste uvjereni? Više o tome ovdje

8. Priska nije bila jedina poimence navedena učiteljica. Febu je Pavao najvjerojatnije zadužio da okupljenoj rimskoj crkvi protumači Poslanicu Rimljanima, koju je ona kao Pavlova „donositeljica pisma“ donijela iz Korinta u Rim (Rim 16,1-2). Dokaze ćete naći ovdje.

9. Unatoč argumentima Waynea Grudema da to nije bilo tako, proročice su u novozavjetnoj crkvi na okupljanju crkve vršile neku vrstu poučavanja (1 Kor 14,26). ovdje (od 1 h 7 min).

10. Postojala je žena koja je imala još utjecajniju ulogu od voditeljice ili učiteljice. ***Vrlo je vjerojatno da je Junija, žena, bila ugledna apostolica, kao Barnaba i Sila (Rim 16,7).*** I to proturječi komplementarnom tumačenju 1 Tim 2,12. Razloge i činjenice o tome naći ćete ovdje.

11. ***Sporni Pavlovi tekstovi, ispravno shvaćeni, ne potkopavaju ništa od onoga što je dosad rečeno.*** 1 Kor 11,2-16 i 14,34-35, ispravno protumačeni, ne predstavljaju opću zabranu ženskoga vodstva u svim crkvama. Koliko god ti odlomci bili sporni, dokazi su jednoznačni. Produbljivanje o 1 Kor 11 ovdje, o 1 Kor 14 ovdje.

12. 1 Tim 2,12-14 može na prvi pogled, osobito u određenim prijevodima, ostaviti dojam da se muški autoritet općenito utvrđuje, ali pomnije istraživanje riječi vladati, grč. ***authentein*** (u „Ne dopuštam ženi … *authentein* nad muškarcem“), kao i književnoga konteksta i situacijskoga konteksta (kao u 1 Tim) pokazuje zašto je to krivo tumačenje. Treba uzeti u obzir i kanonski kontekst: osobito mnoge voditeljice i učiteljice u Bibliji govore protiv takva čitanja. (Izvadak iz mojega rada o authentein iz 7. poglavlja moje knjige. Ili u dodatku pročitajte Bartlettov sažetak njegove kritike važnih komplementarnih studija o 1 Tim 2,12 ovdje.)

13. A uloga u braku? Čak i kad bi Novi zavjet učio autoritet muža nad njegovom ženom, to ne znači da voditelji i propovjednici moraju biti muškarci. ***U 1 Kor 7, najduljem odlomku o braku u Novom zavjetu, postaje jasno da su uzajamna podložnost i sporazum norma za odluke u braku.*** Čudno je da

toga gotovo nitko nije svjestan. ovdje Ef 5 i 1 Pt 3, ako se ispravno protumače, uče uzajamnu podložnost u braku, a ne jednostrani autoritet muža. (Vidi Bartlettovu i moju kritiku Wingera o Ef 5 i 1 Pt 3.)

14. Posljednja i vrlo važna točka: ***darovi nadilaze spol kad je riječ o izgradnji crkve.*** Za Petra je Pedesetnica bila početak novoga doba, u kojem su darovi službe navještanja obilno dani muškarcima i ženama (Dj 2,17-18). Tko smije obavljati pastirsku službu, voditi ili poučavati? Biblijski primjeri voditeljica i propovjednica najbolje se objašnjavaju Pavlovim savjetom da su darovi (kao i odgovarajući karakter sličan Kristovu), neovisno o spolu, temelj službe u crkvi. Prema apostolu, oni koji imaju dar propovijedanja, vođenja ili poučavanja trebaju to i činiti. ovdje Kevin DeYoung u svojem članku na TGC-u pita: „Nije li rasipanje ženinih darova da poučava djecu i druge žene?“ Pavao DeYoungu odgovara (u 1 Kor 12,21-24) da to obeščašćuje darovite žene i krade od muškaraca kojima je potrebna njihova služba. ***Kad muškarci odbijaju službu voditeljica i učiteljica samo zato što su žene, to je kao da jedan dio tijela kaže drugome: „Ne trebam te.“***

Dolazim do ovoga zaključka: muškarci i žene, iako ih je Bog stvorio različitima, funkcionalno su jednaki. ***To nije izum kulture, nego temeljna vrijednost Božjega kraljevstva, koje je bilo, jest i dolazi.***

To je i vrijednost koja funkcionira – na divan način. ***Spolno mješoviti timovi vodstva i propovijedanja te supružnici koji su podložni jedno drugome zdraviji su i sretniji.*** Obratno, nauk o muškom autoritetu u crkvama i brakovima pridonio je nekim krizama duhovnoga zdravlja i tako mnoge crkve i brakove nepotrebno zakinuo. ***Ograničio je i darovite i pozvane žene te potkopao svjedočanstvo Crkve za Krista, osobito u kulturi koja ženama daje slobodu da svoje darove koriste u svim drugim područjima društva.***

P.S. Ako imate vremena pogledati još nešto, evo video u kojem me intervjuira velika skupina crkava Assemblies of God (Božje skupštine) u mojoj zemlji, koje su nakon čitanja moje knjige obnovile svoj nauk o ženama u službi. Zapravo sam nakon intervjua imao povlasticu vidjeti kako su prvi put javno postavili mnoge žene za voditeljice.

Prema Terranu Williamsu; njemačku verziju obradio i dopunio, uz ljubazno dopuštenje autora, Hans-Jörg Ronsdorf, 22. ožujka 2023.

Komplementarizam često funkcionira samo zato što ga žene podupiru. Što bi bilo kad bismo ga svi prestali podupirati?

www.hans-joerg-ronsdorf.de

Bilješke

1. ***Komplementarnost je pojam teorije spoznaje za dva (prividno) proturječna, međusobno isključiva načina opisa ili pokusna postava koji se ne mogu svesti jedan na drugi, ali su u svojem uzajamnom nadopunjavanju nužni za razumijevanje neke pojave ili nekoga stanja stvari u cjelini.***

   Što je komplement? Komplement (lat. complementum = „dopuna“, „sredstvo upotpunjavanja“) općenito označava nešto što je dopuna nečemu drugome.

   Najčešće upotrebljavani sinonimi za „komplementaran“ jesu: dopunski, uzajaman, recipročan.